Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

27 aprilie 2023 *

„Trimitere preliminară – Articolul 63 TFUE – Libera circulație a capitalurilor – Impozit pe profit – Impozitarea veniturilor obținute din bunuri imobiliare situate pe teritoriul unui stat membru – Diferență de tratament între fondurile rezidente și fondurile nerezidente – Scutirea exclusivă a fondurilor rezidente – Caracterul comparabil al situațiilor – Luarea în considerare a regimului fiscal al investitorilor – Lipsă – Justificare – Necesitatea de a menține coerența regimului fiscal național – Necesitatea de a menține o repartizare echilibrată a competenței de impozitare între statele membre – Lipsă”

În cauza C-537/20,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Bundesfinanzhof (Curtea Federală Fiscală, Germania), prin decizia din 18 decembrie 2019, primită de Curte la 21 octombrie 2020, în procedura

L Fund

împotriva

Finanzamt D,

cu participarea:

Bundesministerium der Finanzen,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Arabadjiev, președinte de cameră, domnii P. G. Xuereb (raportor), T. von Danwitz și A. Kumin și doamna I. Ziemele, judecători,

avocat general: domnul G. Pitruzzella,

grefier: doamna S. Beer, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 20 octombrie 2022,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru L Fund, de K. Rohde, Rechtsanwalt;

* Limba de procedură: germana.

– pentru guvernul german, de J. Möller și R. Kanitz, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de B. Martenczuk, W. Roels și V. Uher, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 63 TFUE.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între L Fund, pe de o parte, și Finanzamt D (Administrația Fiscală D, Germania), pe de altă parte, în legătură cu supunerea L Fund la plata impozitului pe profit pentru exercițiile 2008-2010 (denumite în continuare „exercițiile în litigiu”).

Cadrul juridic

Dreptul german

3 Articolul 1 alineatul (1) punctul 5 din Körperschaftsteuergesetz (Legea privind impozitul pe profit), în versiunea în vigoare în cursul exercițiilor în litigiu (denumită în continuare „KStG”), prevede:

„Supunere integrală la plata impozitului

(1) Sunt supuse integral impozitului pe profit următoarele persoane juridice, grupuri de persoane și mase de valori a căror administrație centrală sau al căror sediu social este situat pe teritoriul național:

[…]

5. asociații, instituții, fundații și alte patrimonii de afectațiune de drept privat fără personalitate juridică.”

4 Articolul 2 punctul 1 din KStG prevede:

„Supunere parțială la plata impozitului

Sunt supuse parțial impozitului pe profit:

1. persoanele juridice, grupurile de persoane și masele de valori ale căror administrații centrale și al căror sediu social nu sunt situate pe teritoriul național în ceea ce privește veniturile pe care le obțin pe teritoriul respectiv.”

5 Potrivit articolului 1 din Investmentsteuergesetz 2004 (Legea din 2004 privind impozitul pe investiții), în versiunea în vigoare în cursul exercițiilor în litigiu (denumită în continuare „InvStG 2004”), intitulat „Domeniul de aplicare și definiții”:

„Sunt reglementate de prezenta lege:

1. investițiile colective de drept național, în măsura în care sunt constituite sub forma unui fond de investiții colectiv în sensul articolului 2 alineatul (1) din Investmentgesetz [(Legea privind investițiile, denumită în continuare «InvG»)] sau a unei societăți de investiții organizată ca societate pe acțiuni în sensul articolului 2 alineatul (5) [din InvG] (societate de investiții de drept național), precum și participațiile deținute în cadrul acestora (participații deținute în cadrul investițiilor colective de drept național);

2. Investițiile colective străine și participațiile deținute în acestea în sensul articolului 2 alineatele (8) și (9) [din InvG].

[…]”

6 Articolul 2 din InvStG 2004, intitulat „Veniturile din participații”, prevede la alineatul (1):

„Veniturile distribuite în temeiul participațiilor deținute în investiții colective și veniturile echivalente unei astfel de distribuiri, precum și profitul intermediar fac parte din veniturile din capital în sensul articolului 20 alineatul (1) punctul 1 din Einkommensteuergesetz [(Legea privind impozitul pe venit, denumită în continuare «EStG»)] […]”

7 Articolul 4 din InvStG 2004, intitulat „Venituri percepute în străinătate”, prevede la alineatul (2):

„În cazul în care veniturile distribuite în temeiul părților deținute în investiții colective, precum și cele echivalente unor distribuiri conțin venituri provenite dintr-un stat străin care pot fi deduse din impozitul pe venit sau din impozitul pe profit în acest stat, în conformitate cu articolul 34c alineatul (1) [din EStG] sau cu articolul 26 alineatul (1) [din KStG] sau în temeiul unei convenții pentru evitarea dublei impuneri, impozitul străin stabilit și achitat ulterior de investitorul supus integral la plata impozitului, atunci când nu beneficiază de nicio reducere, se deduce din partea din impozitul pe venit sau din impozitul pe profit care corespunde acestor venituri din străinătate majorate în mod proporțional cu impozitul străin. […] Atunci când veniturile distribuite în temeiul părților deținute în investiții colective străine și veniturile echivalente unei astfel de distribuiri includ venituri supuse impozitului pe veniturile din capital în Germania, aceste venituri, precum și impozitul aplicat acestora în Germania sunt asimilate, în vederea deducerii lor, în cadrul aplicării articolului 7 alineatul (1), ca fiind venituri și impozite străine în sensul primei teze. […]”

8 Articolul 7 din InvStG 2004, intitulat „Impozitul pe veniturile din capital”, prevede la alineatul (1) punctul 1:

„Fac obiectul unei rețineri la sursă asupra veniturilor din capital:

1. veniturile distribuite în sensul articolului 2 alineatul (1) […]”

9 Articolul 11 din InvStG 2004, intitulat „Patrimoniul de afectațiune, scutirea de impozit și controlul fiscal”, prevede la alineatul (1):

„Investițiile colective statutare de tip deschis reglementate de dreptul național sunt asimilate patrimoniilor de afectațiune în sensul articolului 1 alineatul (1) punctul 5 [din KStG]. Acestea sunt scutite de impozitul pe profit și de taxa profesională. A doua teză se aplică și societăților de investiții pe acțiuni. […]”

10 Articolul 15 din InvStG 2004, intitulat „Investiții colective statutare specializate de tip deschis reglementate de dreptul național”, prevede la alineatul (2):

„Veniturile provenite din închirieri, concesiuni și din drepturi reale asimilate unor imobile situate pe teritoriul național, precum și beneficiile obținute din operațiuni de vânzare private referitoare la astfel de imobile și drepturi fac obiectul unei contabilizări distincte. Aceste venituri sunt asimilate unor venituri obținute direct de către investitorul supus parțial la plata impozitului în sensul articolului 49 alineatul (1) punctul 2 litera f), al articolului 49 alineatul (1) punctul 6 sau al articolului 49 alineatul (1) punctul 8 [din EStG]. Situația este aceeași în ceea ce privește aplicarea dispozițiilor convențiilor pentru evitarea dublei impuneri. Articolul 7 se aplică *mutatis mutandis*, cu o cotă de impozitare de 25 % din venituri și o reținere la sursă, de către societatea de investiții, a impozitului pe veniturile din capital. […]”

11 Articolul 2 alineatele (8) și (9) din InvG, în versiunea în vigoare în cursul exercițiilor în litigiu, are următorul cuprins:

„(8) Investițiile colective străine sunt investiții colective, în sensul articolului 1 a doua teză, reglementate de dreptul unui alt stat. Se consideră că acestea respectă principiul repartizării riscurilor chiar dacă sunt constituite, într-o proporție semnificativă, din participații deținute într-una sau mai multe alte investiții, iar celelalte investiții sunt investite direct sau indirect în aplicarea principiului amintit.

(9) Participațiile deținute în investiții colective străine sunt participații deținute în investiții colective străine emise de o întreprindere cu sediul în străinătate (societate de investiții străină) a cărei rambursare o poate solicita investitorul în schimbul restituirii lor sau a căror cumpărare nu o poate solicita, societatea de investiții din străinătate fiind, în acest caz, supusă unei supravegheri prudențiale a activelor destinate investiției colective în statul în care are sediul social.”

Dreptul luxemburghez

12 La loi du 13 février 2007 relative aux fonds d’investissement spécialisés (Legea din 13 februarie 2007 privind fondurile de investiții specializate) (*Mémorial* A 2007, nr. 13) prevede la articolul 66 alineatul (1) că, „[î]n afară de impozitul pe capital aplicat majorărilor de capital în societățile civile și comerciale și de impozitul pe subscriere menționat la articolul 68 [din această lege], fondurile de investiții specializate vizate de prezenta lege nu datorează niciun alt impozit”.

Litigiul principal, întrebarea preliminară și procedura în fața Curții

13 Reclamantul din litigiul principal, L Fund, este un fond de investiții imobiliare constituit sub forma unui fond de investiții specializat de drept luxemburghez, care nu are nici sediul social, nici administrația centrală în Germania.

14 L Fund este un fond de tip închis, care nu are decât doi investitori instituționali, al căror sediu social și administrație centrală nu sunt situate în Germania.

15 În conformitate cu dreptul luxemburghez, în calitate de fond de investiții specializat, L Fund nu este supus impozitării în Luxemburg, cu excepția impozitului pe majorarea de capital în societățile civile și comerciale, precum și a impozitului pe subscriere prevăzut la articolul 68 din Legea privind fondurile de investiții specializate. În temeiul acestui drept, dividendele distribuite de L Fund nu fac obiectul unei rețineri la sursă în Luxemburg și nu sunt impozabile la nivelul investitorilor nerezidenți.

16 În cursul exercițiilor în litigiu, L Fund a obținut venituri din închirierea bunurilor sale imobiliare situate în Germania, precum și din vânzarea unora dintre acestea.

17 În luna iulie 2013, acesta a depus declarații privind impozitul pe profit pentru exercițiile în litigiu, în temeiul supunerii sale parțiale la plata acestui impozit, precizând în același timp că, în opinia sa, nu era supus impozitului pe profit în Germania.

18 Cu toate acestea, Administrația Fiscală D a apreciat că L Fund era parțial supus la plata impozitului pe profit și a emis decizii de impunere pentru exercițiile în litigiu.

19 L Fund a contestat aceste decizii la Finanzgericht Münster (Tribunalul Fiscal din Münster, Germania), care, prin hotărârea din 20 aprilie 2017, a confirmat în esență aceste decizii.

20 L Fund a formulat recurs împotriva acestei hotărâri la Bundesfinanzhof (Curtea Federală Fiscală, Germania), care este instanța de trimitere în prezenta cauză.

21 Această instanță arată că, în conformitate cu articolul 2 punctul 1 din KStG, L Fund, al cărui sediu social și a cărui administrație centrală nu sunt situate în Germania, ar fi parțial supuși impozitului pe profit pentru toate veniturile pe care le-a încasat pe teritoriul acestui stat membru. Acesta nu ar beneficia de nicio scutire de natură personală sau reală. Astfel, spre deosebire de fondurile de investiții colective reglementate de dreptul național, L Fund nu ar putea beneficia de scutirea de impozitul pe profit prevăzută la articolul 11 alineatul (1) a doua teză din InvStG 2004, din moment ce, în temeiul articolului 1 alineatul (1) punctul 2 din InvStG 2004 coroborat cu articolul 2 alineatul (8) din InvG, în versiunea în vigoare în cursul exercițiilor în litigiu, L Fund este un fond străin.

22 În acest context, instanța amintită ridică problema dacă excluderea unui fond străin de la beneficiul acestei scutiri este compatibilă cu dreptul Uniunii.

23 În această privință, deși menționează existența unor poziții divergente, ea arată că, din cauza particularităților dreptului fiscal german, această excludere ar putea fi compatibilă cu articolul 63 TFUE.

24 În ceea ce privește aceste specificități, instanța de trimitere explică faptul că scutirea de la plata impozitului pe profit a fondurilor de drept național prevăzută la articolul 11 alineatul (1) a doua teză din InvStG 2004 constituie punerea în aplicare a principiului transparenței, în temeiul căruia veniturile sunt impozitate o singură dată, la nivelul investitorilor. În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) din InvStG 2004, aceștia trebuie să plătească impozite pe dividendele care le sunt distribuite sau pe veniturile echivalente unei astfel de distribuiri, dacă este vorba despre un fond care tezaurizează produsele pe care le percepe.

25 În cazul fondurilor de investiții imobiliare specializate de drept național care reunesc exclusiv investitori nerezidenți, în conformitate cu articolul 15 alineatul (2) a doua teză din InvStG 2004, veniturile imobiliare obținute de un asemenea fond pe teritoriul german ar fi atribuite în mod direct investitorilor nerezidenți în cauză, ca venituri proprii și parțial impozabile. Pentru a asigura impozitarea investitorilor nerezidenți, fondul ar avea obligația de a efectua o reținere la sursă în temeiul articolului 15 alineatul (2) a patra teză din InvStG 2004.

26 Instanța de trimitere arată că punerea în aplicare a principiului transparenței ar corespunde voinței legiuitorului german de a nu permite ca investitorii nerezidenți care, dacă ar investi în mod direct în bunuri imobiliare situate pe teritoriul național, ar fi parțial supuși la plata impozitului, să evite această supunere la plata impozitului prin efectuarea unei asemenea investiții prin intermediul unui fond de investiții imobiliare specializat. Principiul transparenței ar conduce la impozitarea investitorilor nerezidenți ca și cum ar fi efectuat investiții directe.

27 În schimb, în cazul fondurilor de investiții imobiliare specializate nerezidente, veniturile imobiliare obținute pe teritoriul german ar fi impozabile la nivelul fondului, care este supus impozitului pe profit în măsura în care nu beneficiază de scutirea prevăzută la articolul 11 alineatul (1) a doua teză din InvStG 2004, în timp ce investitorii nerezidenți ai acestui fond nu ar fi impozitați, din moment ce articolul 15 alineatul (2) a doua teză din InvStG 2004 nu se aplică decât fondurilor de investiții imobiliare specializate de drept național.

28 În ambele cazuri, veniturile obținute în Germania de investitori nerezidenți nu ar fi impozitate decât o singură dată, dar la niveluri diferite. Această diferență de tratament fiscal s-ar datora faptului că, în cazul fondurilor de investiții imobiliare specializate nerezidente care reunesc investitori nerezidenți, în temeiul principiului teritorialității autorității publice, legiuitorul german nu poate garanta, printr-o reținere la sursă, dreptul Republicii Federale Germania, în calitate de stat membru pe teritoriul căruia sunt situate bunurile imobiliare în cauză, de a impozita acești investitori nerezidenți.

29 Astfel, în speță, L Fund, în calitate de fond de investiții imobiliare specializat străin, ar fi supus impozitului pe profit pentru veniturile pe care le obține din bunurile imobiliare situate în Germania, în timp ce cei doi investitori instituționali nerezidenți ai săi nu ar fi impozabili în acest stat membru.

30 În schimb, un fond de investiții imobiliare specializat de drept național comparabil care reunește doi investitori instituționali nerezidenți nu ar fi supus impozitului pe profit în Germania pentru aceste venituri ca urmare a atribuirii veniturilor investitorilor respectivi.

31 Având în vedere cele ce precedă, instanța de trimitere ridică, în primul rând, problema dacă scutirea prevăzută la articolul 11 alineatul (1) a doua teză din InvStG 2004 constituie o restricție privind circulația capitalurilor, în sensul articolului 63 alineatul (1) TFUE. Pe de o parte, instanța menționată are îndoieli că scutirea respectivă poate descuraja investitorii nerezidenți să investească în bunuri imobiliare situate pe teritoriul german, din moment ce veniturile imobiliare obținute din asemenea bunuri ar fi impozitate o singură dată atât în ceea ce privește fondurile de investiții imobiliare specializate rezidente, cât și cele nerezidente, însă această impozitare ar interveni la niveluri diferite.

32 Pe de altă parte, nu ar fi sigur nici că această scutire ar avea ca efect descurajarea investitorilor naționali de la achiziționarea de participații la fondurile de investiții imobiliare specializate nerezidente. Dubla impunere rezultată din impozitarea parțială a acestor fonduri cu titlu de

impozit pe profit și din supunerea acestor investitori la plata impozitului pe veniturile din capital pentru dividendele distribuite de fondurile amintite ar fi în mare parte eliminată prin aplicarea deducerii prevăzute la articolul 4 alineatul (2) a șaptea teză din InvStG 2004. În plus, din moment ce un fond specializat ar servi drept instrument de investiții unui cerc foarte restrâns de investitori instituționali, în scopul investiției într-un obiect specific, prezența unor potențiali investitori instituționali naționali ar putea apărea ca o posibilitate pur teoretică.

33 În al doilea rând, instanța de trimitere ridică problema dacă fondurile de investiții imobiliare specializate nerezidente și fondurile de investiții imobiliare specializate de drept național se află într-o situație comparabilă. Potrivit instanței menționate, fondurile de investiții imobiliare specializate de drept național care reunesc investitori instituționali nerezidenți nu ar fi supuse impozitului pe profit ca urmare a atribuirii directe a veniturilor imobiliare investitorilor nerezidenți, prevăzută la articolul 15 alineatul (2) a doua teză din InvStG 2004, și a supunerii parțiale exprese a acestor venituri la plata impozitului pe profit, ceea ce ar demonstra că legiuitorul național a reținut situația fiscală a investitorilor drept criteriu de distincție pentru a determina tratamentul fiscal aplicabil și că impozitarea veniturilor imobiliare nu ar fi stabilită la nivelul fondului, ci în funcție de locul de reședință al investitorilor.

34 În al treilea rând, instanța de trimitere ridică problema dacă scutirea numai a fondurilor rezidente prevăzută la articolul 11 alineatul (1) a doua teză din InvStG 2004 poate fi justificată de motive imperative de interes general.

35 Pe de o parte, potrivit acestei instanțe, necesitatea de a asigura o repartizare echilibrată a competenței de impozitare între statele membre ar putea fi invocată pentru a justifica excluderea fondurilor de investiții imobiliare specializate nerezidente de la scutirea menționată, întrucât impozitarea la nivelul fondurilor amintite a veniturilor imobiliare obținute din bunuri imobiliare situate pe teritoriul unui stat membru ar permite garantarea dreptului de impozitare al acestui stat membru asupra acestor bunuri, dreptul respectiv neputând fi garantat la nivelul impozitării investitorilor săi nerezidenți.

36 Pe de altă parte, potrivit instanței de trimitere, excluderea L Fund de la beneficiul scutirii în cauză ar putea fi justificată de necesitatea de a menține coerența regimului fiscal, aceeași scutire a fondurilor de investiții imobiliare specializate de drept național fiind compensată prin impozitarea directă a investitorilor instituționali nerezidenți ai acestor fonduri, conform articolului 15 alineatul (2) a doua teză din InvStG 2004.

37 În al patrulea și ultimul rând, instanța de trimitere ridică problema dacă refuzul de a acorda o scutire fondurilor de investiții imobiliare specializate nerezidente nu depășește ceea ce este necesar pentru a garanta coerența regimului fiscal german în materie de investiții.

38 În aceste condiții, Bundesfinanzhof (Curtea Federală Fiscală) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„Articolul 56 CE (devenit articolul 63 TFUE) se opune reglementării unui stat membru care scutește de impozitul pe profit fondurile imobiliare specializate naționale cu investitori exclusiv străini, în timp ce fondurile imobiliare specializate străine cu investitori exclusiv străini sunt supuse unei obligații fiscale parțiale în ceea ce privește impozitul pe profit aplicat veniturilor din închiriere realizate pe teritoriul național?”

39 În urma comunicării către instanța de trimitere a Hotărârii din 17 martie 2022, AllianzGI-Fonds AEVN (C-545/19, EU:C:2022:193), această instanță a informat Curtea, prin scrisoarea din 25 aprilie 2022, că dorește să își mențină cererea de decizie preliminară.

Cu privire la întrebarea preliminară

40 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 63 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații a unui stat membru care supune parțial fondurile de investiții imobiliare specializate nerezidente impozitului pe profit pentru veniturile imobiliare pe care le obțin pe teritoriul acestui stat membru, în timp ce fondurile de investiții imobiliare specializate rezidente sunt scutite de acest impozit.

41 Potrivit jurisprudenței Curții, statele membre trebuie să își exercite competența în materie de fiscalitate directă cu respectarea dreptului Uniunii și în special a libertăților fundamentale garantate de Tratatul FUE [Hotărârea din 29 aprilie 2021, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Venituri plătite de OPCVM), C-480/19, EU:C:2021:334, punctul 25].

42 Articolul 63 alineatul (1) TFUE interzice în general obstacolele privind circulația capitalurilor între statele membre. Măsurile interzise de această dispoziție, ca restricții privind circulația capitalurilor, le includ pe cele care sunt de natură să descurajeze nerezidenții să facă investiții într-un stat membru sau să descurajeze rezidenții statului membru respectiv să facă investiții în alte state [Hotărârea din 29 aprilie 2021, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Venituri plătite de OPCVM), C-480/19, EU:C:2021:334, punctul 26].

43 Așadar, potrivit articolului 65 alineatul (1) litera (a) TFUE, articolul 63 TFUE nu aduce atingere dreptului statelor membre de a aplica dispozițiile relevante ale legislației lor fiscale, care stabilesc o distincție între contribuabilii care nu se găsesc în aceeași situație în ceea ce privește reședința lor sau locul unde sunt investite capitalurile lor.

44 Această dispoziție, în măsura în care reprezintă o derogare de la principiul fundamental al liberei circulații a capitalurilor, trebuie să facă obiectul unei interpretări stricte. Prin urmare, ea nu poate fi interpretată în sensul că orice legislație fiscală care prevede o distincție între contribuabili în funcție de locul în care aceștia au reședința sau în funcție de statul în care își investesc capitalurile este compatibilă în mod automat cu Tratatul FUE. Astfel, derogarea prevăzută la articolul 65 alineatul (1) litera (a) TFUE este ea însăși limitată de articolul 65 alineatul (3) TFUE, care prevede că dispozițiile naționale menționate la alineatul (1) al acestui articol „nu trebuie să constituie un mijloc de discriminare arbitrară și nici o restrângere disimulată a liberei circulații a capitalurilor și plăților, după cum este aceasta definită la articolul 63 [TFUE]” (Hotărârea din 17 martie 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punctul 41 și jurisprudența citată).

45 Curtea a stabilit de asemenea că trebuie, prin urmare, să se distingă între diferențele de tratament permise în temeiul articolului 65 alineatul (1) litera (a) TFUE și discriminările interzise de articolul 65 alineatul (3) TFUE. Or, pentru ca o legislație fiscală națională să poată fi considerată compatibilă cu dispozițiile tratatului FUE referitoare la libera circulație a capitalurilor, este necesar ca diferența de tratament care rezultă din această legislație să privească situații care nu sunt comparabile în mod obiectiv sau să fie justificată de un motiv imperativ de interes general (Hotărârea din 17 martie 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punctul 42 și jurisprudența citată).

46 Așadar, este necesar să se examineze mai întâi existența unei diferențe de tratament, apoi eventuala comparabilitate a situațiilor și, dacă este cazul, în cele din urmă, posibilitatea de a justifica tratamentul diferențiat.

Cu privire la existența unei restricții privind libera circulație a capitalurilor

47 În speță, din decizia de trimitere reiese că, în temeiul legislației germane în discuție în litigiul principal, fondurile de investiții imobiliare specializate rezidente sunt scutite de impozitul pe profit, în timp ce fondurile de investiții imobiliare specializate nerezidente nu beneficiază de o asemenea scutire.

48 Astfel, fondurile de investiții imobiliare specializate nerezidente și cele rezidente sunt supuse, în ceea ce privește normele de impozitare care le sunt aplicabile, unui tratament diferit, care este defavorabil fondurilor de investiții imobiliare specializate nerezidente.

49 O atare diferență de tratament fiscal este de natură să descurajeze, pe de o parte, fondurile de investiții imobiliare specializate nerezidente să efectueze investiții în bunuri imobiliare situate în Germania și, pe de altă parte, investitorii rezidenți în Germania să apeleze la fonduri de investiții imobiliare specializate nerezidente pentru asemenea investiții (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 mai 2012, Santander Asset Management SGIIC și alții, C-338/11-C-347/11, EU:C:2012:286, punctul 17, și Hotărârea din 21 iunie 2018, Fidelity Funds și alții, C-480/16, EU:C:2018:480, punctul 44).

50 Această concluzie nu poate fi repusă în discuție de luarea în considerare a impozitării aplicabile dividendelor distribuite investitorilor fondurilor de investiții imobiliare specializate rezidente, în măsura în care legislația națională în discuție în litigiul principal nu subordonează scutirea acestor fonduri condiției ca toate veniturile imobiliare să fie impozitate la nivelul investitorilor lor.

51 Astfel, în cazul fondurilor de investiții imobiliare specializate nerezidente care au investitori rezidenți în Germania, din această decizie reiese că, pe lângă impozitarea parțială a acestor fonduri cu titlu de impozit pe profit, acești investitori, care sunt supuși în totalitate impozitului pe profit, sunt de asemenea supuși la plata impozitului pe veniturile din capital pentru dividendele distribuite de fondurile amintite.

52 Desigur, deducerea prevăzută la articolul 4 alineatul (2) a șaptea teză din InvStG 2004 ar urmări eliminarea acestei duble impuneri. Cu toate acestea, reiese din dosar că, în fapt, eliminarea completă a dublei impuneri menționate depinde de situația fiscală specifică a fiecărui acționar și este, așadar, incertă. De altfel, guvernul german a afirmat în ședință că, în funcție de situația lor fiscală, investitorii rezidenți ai fondurilor de investiții imobiliare specializate nerezidente pot fi dezavantajați în raport cu investitorii rezidenți ai fondurilor de investiții imobiliare specializate rezidente.

53 În aceste condiții, este necesar să se considere că o legislație precum legislația germană în discuție în litigiul principal constituie o restricție privind libera circulație a capitalurilor, care este interzisă, în principiu, de articolul 63 TFUE.

Cu privire la comparabilitatea situațiilor

54 Din jurisprudența Curții rezultă, pe de o parte, că analizarea caracterului comparabil sau necomparabil al unei situații transfrontaliere cu o situație internă trebuie să fie realizată ținând seama de obiectivul urmărit de dispozițiile naționale în cauză, precum și de obiectul și conținutul acestora din urmă și că, pe de altă parte, numai criteriile de distincție pertinente stabilite de legislația în cauză trebuie luate în considerare în scopul de a aprecia dacă diferența de tratament care rezultă dintr-o astfel de legislație reflectă o diferență obiectivă a situațiilor [Hotărârea din 29 aprilie 2021, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Venituri plătite de OPCVM), C-480/19, EU:C:2021:334, punctul 49, precum și jurisprudența citată].

55 În ceea ce privește obiectivele urmărite de dispozițiile de drept german în discuție în litigiul principal, din decizia de trimitere reiese că veniturile imobiliare ale fondurilor de investiții imobiliare specializate rezidente care reunesc investitori instituționali nerezidenți sunt impozitate cu titlu de impozit pe profit nu la nivelul fondului, ci la nivelul investitorilor, pentru a pune în aplicare principiul transparenței, în temeiul căruia veniturile sunt impozitate o singură dată, precum și pentru a asigura o egalitate de tratament între investițiile directe și investițiile efectuate prin intermediul unui fond de investiții. Prin impozitarea veniturilor imobiliare ale fondurilor rezidente numai la nivelul investitorilor, aceste dispoziții ar urmări să evite o acumulare de prelevări fiscale la nivelul fondului și la cel al investitorilor.

56 Reiese de asemenea din dosarul de care dispune Curtea că fondurile de investiții imobiliare specializate nerezidente care reunesc investitori nerezidenți sunt impozitate la nivelul fondului, iar nu la cel al investitorilor, pentru motivul că, în temeiul principiului teritorialității autorității publice, legiuitorul german nu poate garanta, printr-o reținere la sursă, dreptul Republicii Federale Germania, în calitate de stat membru pe teritoriul căruia sunt situate bunurile cauză, de a impozita acești investitori nerezidenți.

57 În această privință, este necesar să se constate că din dosarul de care dispune Curtea reiese că singurul criteriu de distincție stabilit la articolul 11 alineatul (1) a doua teză din InvStG 2004 se întemeiază pe locul de reședință al fondurilor, din moment ce numai fondurile reglementate de dreptul național beneficiază de scutirea de la plata impozitului pe profit, în timp ce fondurile de investiții reglementate de dreptul unui alt stat sunt excluse de la beneficiul acestei scutiri. De asemenea, articolul 15 alineatul (2) a doua teză din InvStG 2004 se aplică numai fondurilor de investiții imobiliare specializate rezidente.

58 Or, trebuie arătat, *primo*, că un fond de investiții imobiliare specializat nerezident poate avea de asemenea investitori rezidenți în Germania, cu privire la veniturile cărora Republica Federală Germania își poate exercita competența de impozitare. Din acest punct de vedere, un fond de investiții imobiliare specializat nerezident se află într-o situație comparabilă din punct de vedere obiectiv cu cea a unui fond de investiții imobiliare specializat rezident (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 martie 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punctul 69 și jurisprudența citată).

59 *Secundo*, fondurile rezidente și cele nerezidente se află într-o situație comparabilă în raport cu obiectivul urmărit de principiul transparenței, și anume asigurarea unei egalități de tratament între investițiile directe și investițiile efectuate prin intermediul unui fond de investiții. Astfel, veniturile imobiliare ale fondurilor naționale nu sunt impozitate decât la nivelul investitorilor lor în vederea atingerii acestui obiectiv.

60 *Tertio*, obiectivul prin care se urmărește deplasarea nivelului de impozitare a fondului către investitor poate fi atins și în ceea ce privește fondurile nerezidente, condiționând scutirea de plata impozitului pe profit, prevăzută la articolul 11 alineatul (1) a doua teză din InvStG 2004, de impozitarea investitorilor acestor fonduri. Deși, desigur, Republica Federală Germania nu poate impozita investitorii nerezidenți, o astfel de imposibilitate este coerentă cu logica deplasării nivelului de impozitare a fondului către investitor.

61 În aceste condiții, se pare că faptul de a rezerva exclusiv fondurilor de investiții imobiliare specializate rezidente posibilitatea de a obține o scutire de impozitul reținut la sursă nu este justificat de o diferență obiectivă de situație între aceste fonduri și cele care au reședința în alt stat membru decât Republica Federală Germania (a se vedea prin analogie Hotărârea din 17 martie 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punctul 70 și jurisprudența citată).

62 Prin urmare, având în vedere obiectivele legislației germane în discuție în litigiul principal și criteriul de distincție stabilit de această legislație, fondurile rezidente și fondurile nerezidente se află într-o situație comparabilă.

63 Pe de altă parte, desigur, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 2 iunie 2016, Pensioenfonds Metaal en Techniek (C-252/14, EU:C:2016:402), invocată de guvernul german, Curtea a statuat că tratamentul diferențiat al impozitării dividendelor plătite unor fonduri de pensii în funcție de calitatea de rezident sau de nerezident a acestora, care rezultă din aplicarea, în cazul acestor fonduri, a două metode de impozitare diferite, era justificat de diferența de situație dintre aceste două categorii de contribuabili în raport cu obiectivul urmărit de reglementarea națională în discuție în această cauză, precum și de obiectul și de conținutul său (Hotărârea din 17 martie 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punctul 51).

64 Cu toate acestea, în cauza menționată, fondurile rezidente și nerezidente, care erau fonduri de pensii, erau ele însele impozitate, dar în mod diferit, ținând seama de obiectivul legislației naționale în cauză, care era, în cadrul regimului pensiilor pentru limită de vârstă, de a introduce o impozitare neutră și independentă de conjunctura diferitelor tipuri de active, precum și de toate formele vizate de economisire pentru pensii, statul în cauză neputând garanta acest obiectiv prin impozitarea în același mod a fondurilor rezidente și a fondurile nerezidente.

65 Or, în speță, fondurile rezidente sunt scutite de impozitul pe profit și nu sunt supuse unui alt tip de impozit.

Cu privire la existența unui motiv imperativ de interes general

66 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, o restricție privind libera circulație a capitalurilor poate fi admisă dacă se justifică prin motive imperative de interes general, dacă este de natură să asigure realizarea obiectivului pe care îl urmărește și nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestui obiectiv (Hotărârea din 17 martie 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punctul 75 și jurisprudența citată).

67 În speță, guvernul german arată în observațiile sale scrise că, presupunând că legislația germană în discuție în litigiul principal constituie o restricție privind libera circulație a capitalurilor, aceasta ar fi justificată în raport cu două motive imperative de interes general, și anume, pe de o parte, cu necesitatea de a menține coerența regimului fiscal național și, pe de altă parte, cu necesitatea de a menține o repartizare echilibrată a competenței de impozitare între statele membre.

Cu privire la necesitatea de a menține coerența regimului fiscal național

68 Trebuie amintit că, deși Curtea a statuat că necesitatea de a menține coerența unui regim fiscal național poate justifica o reglementare națională de natură să restrângă libertățile fundamentale, aceasta a precizat totuși că, pentru ca un argument întemeiat pe o astfel de justificare să poată fi admis, trebuie să se stabilească existența unei legături directe între avantajul fiscal respectiv și compensarea acestui avantaj printr-o prelevare fiscală determinată, aprecierea caracterului direct al acestei legături trebuind să fie făcută în raport cu obiectivul reglementării în cauză [Hotărârea din 16 decembrie 2021, UBS Real Estate, C-478/19 și C-479/19, EU:C:2021:1015, punctele 65 și 66, precum și Hotărârea din 7 aprilie 2022, Veronsaajien oikeudenvalvontayksikkö (Scutirea fondurilor contractuale de investiții), C-342/20, EU:C:2022:276, punctele 91 și 92, precum și jurisprudența citată].

69 Instanța de trimitere și guvernul german consideră că există o asemenea legătură, din moment ce avantajul fiscal reprezentat de scutirea fondurilor rezidente este compensat prin impozitarea directă a investitorilor instituționali nerezidenți ai acestor fonduri, întrucât articolul 15 alineatul (2) a doua teză din InvStG 2004 prevede atribuirea directă a veniturilor imobiliare investitorilor nerezidenți. Pentru a asigura impozitarea acestora din urmă, fondurile amintite ar avea obligația de a efectua o reținere la sursă în temeiul articolului 15 alineatul (2) a patra teză din InvStG 2004. În plus, dacă ar trebui luată în considerare scutirea prevăzută la articolul 11 alineatul (1) a doua teză din InvStG 2004, această scutire ar fi compensată de impozitarea investitorilor, prevăzută la articolul 2 alineatul (1) din InvStG 2004, aceștia fiind supuși unei rețineri la sursă în sensul articolului 7 din InvStG 2004.

70 În această privință, este necesar să se arate că, deși scutirea prevăzută la articolul 11 alineatul (1) a doua teză din InvStG 2004 nu este supusă în mod explicit, în temeiul acestei dispoziții, condiției ca impozitarea investitorilor fondului să permită compensarea acestei scutiri, o asemenea legătură directă ar putea decurge totuși din regimul fiscal în cauză.

71 Revine instanței de trimitere, singura competentă să interpreteze dreptul național, sarcina de a stabili dacă atribuirea directă a veniturilor imobiliare investitorilor nerezidenți și impozitarea investitorilor rezidenți ai fondurilor rezidente compensează scutirea acordată acestor fonduri. Acesteia îi revine în special sarcina de a verifica dacă astfel de investitori sunt impozitați în mod sistematic și nu pot beneficia de scutirea de impozitul menționat.

72 Chiar presupunând că o asemenea legătură directă poate decurge din regimul fiscal în cauză, ar trebui să se verifice în continuare dacă prin faptul de a rezerva exclusiv fondurilor de investiții imobiliare specializate rezidente posibilitatea de a beneficia de scutirea veniturilor imobiliare de impozitul pe profit, legislația în discuție în litigiul principal nu depășește ceea ce este necesar pentru a garanta coerența regimului fiscal respectiv (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 iunie 2018, Fidelity Funds și alții, C-480/16, EU:C:2018:480, punctul 83).

73 În această privință, trebuie arătat, pe de o parte, că, în cazul investitorilor rezidenți ai unui fond de investiții imobiliare specializat nerezident, impozitarea fondului respectiv conduce la o dublă impunere economică a acestor venituri, ele fiind impozitate, în primul rând, la fondul menționat și, în al doilea rând, la investitorul rezident. Or, astfel cum s-a amintit la punctele 51 și 52 din prezenta hotărâre, eliminarea acestei duble impuneri nu poate fi întotdeauna obținută, ceea ce contravine tocmai obiectivului urmărit de legislația națională în discuție în litigiul principal (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 iunie 2018, Fidelity Funds și alții, C-480/16, EU:C:2018:480, punctul 85).

74 Pe de altă parte, coerența internă a regimului fiscal în discuție în litigiul principal ar putea fi menținută dacă fondurile de investiții imobiliare specializate nerezidente ar putea beneficia de scutirea de impozitul pe profit, cu condiția ca autoritățile fiscale germane să se asigure, cu deplina colaborare a acestor fonduri, că investitorii din fondurile menționate plătesc un impozit echivalent celui la care sunt supuși investitorii dintr-un fond de investiții imobiliare specializat rezident. Asigurarea posibilității ca astfel de fonduri de investiții imobiliare specializate nerezidente să beneficieze de această scutire, în aceste condiții, ar constitui o măsură mai puțin restrictivă decât regimul actual (a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 iunie 2018, Fidelity Funds și alții, C-480/16, EU:C:2018:480, punctul 84).

75 Necesitatea de a menține coerența regimului fiscal național nu poate, prin urmare, să justifice restricția privind libera circulație a capitalurilor determinată de legislația germană în discuție în litigiul principal.

Cu privire la necesitatea de a menține o repartizare echilibrată a competenței de impozitare între statele membre

76 Trebuie amintit că, după cum a statuat Curtea în mod repetat, justificarea întemeiată pe menținerea repartizării echilibrate a competenței de impozitare între statele membre poate fi admisă atunci când regimul în cauză urmărește prevenirea unor comportamente de natură să compromită dreptul unui stat membru de a-și exercita competența fiscală în raport cu activitățile realizate pe teritoriul său (Hotărârea din 17 martie 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punctul 82 și jurisprudența citată).

77 Cu toate acestea, din moment ce un stat membru a ales, precum în situația în discuție în litigiul principal, să nu impoziteze fondurile rezidente pe veniturile lor de origine națională, acesta nu ar putea invoca necesitatea de a asigura o repartizare echilibrată a competenței de impozitare între statele membre pentru a justifica impozitarea fondurilor nerezidente care obțin astfel de venituri (a se vedea prin analogie Hotărârea din 17 martie 2022, AllianzGI-Fonds AEVN, C-545/19, EU:C:2022:193, punctul 83 și jurisprudența citată).

78 În consecință, nici justificarea întemeiată pe menținerea unei repartizări echilibrate a competenței de impozitare între statele membre nu poate fi reținută.

79 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, este necesar să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 63 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații a unui stat membru care supune parțial fondurile de investiții imobiliare specializate nerezidente impozitului pe profit pentru veniturile imobiliare pe care le obțin pe teritoriul acestui stat membru, în timp ce fondurile de investiții imobiliare specializate rezidente sunt scutite de acest impozit.

Cu privire la cheltuielile de judecată

80 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Articolul 63 TFUE trebuie interpretat în sensul că se opune unei legislații a unui stat membru care supune parțial fondurile de investiții imobiliare specializate nerezidente impozitului pe profit pentru veniturile imobiliare pe care le obțin pe teritoriul acestui stat membru, în timp ce fondurile de investiții imobiliare specializate rezidente sunt scutite de acest impozit.

Semnături